СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 248. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 24. жовтня 1930. VOL. XXXVIII. No. 248. Jersey City, N. J., Friday, October 24, 1930. THREE CENTS.

БРЕХНІ ПОЛЬСЬКОГО АМБАСАДОРА ПРО ВІДНОСИНИ В ГАЛИЧИНІ

НЮ ЙОРК. — До редакції „Ди Ню Йорк Геральд Трибюн" переслав Тит Филипович, польський амбасадор з Вашингтону, листа, в якому він описує останні події в Галичині й твердить, що допис американського кореспондента Джана Еліота про кривавий польський терор у Галичині є неправдивий.

В тім письмі польський амбасадор зводить останній польський терор у Галичині враз з карними експедиціями до дрібних, незамітних подій, себто висилки яких 400 уланів на села й арешту яких 400 людей. Він каже далі, що підпали приватних і державних будинків були ділом української терористичної акції, яка має осідок поза границями Польщі й є звідтам фінансована.

Польський амбасадор твердить далі, що Українцям поводиться в Польщі дуже добре, найкраще з усіх національних меншостей. Він каже, що з 78,110 виборних посад Українці займають 49,501. Твердить далі, що Українці мають багато своїх шкіл, як також мають вільний доступ до польських університетів і всіх інших шкіл.

Польський амбасадор підносить, що українська мова є признана офіціяльною, та що Українці займають дуже багато високих урядів. Він дуже жалує, що американський кореспондент написав стільки неправди про відносини в Галичині, як приміром про побивання на смерть українських священиків, та що він порівнує ті відносини з тими страхіттями, які переживало населення підчас світової війни і війни польсько-большевицької.

Польський амбасадор закінчує своє спростування тим, що це є гідне жалю, що американський кореспондент зміг збудити своїм дописом загальні симпатії для заговірників, котрі палять і саботують і котрих акція, коли би не була своєчасно зліквідована, могла би нанести необчислимі шкоди не тільки для Польщі й для Українців, але й для справи мира Східньої Европи.

ШИРОКА АКЦІЯ ЗАРАДИ БЕЗРОБІТТЮ.

ВАШИНҐТОН. — Вашинґтонський уряд докладає тепер усіх зусиль, щоби не допустити до загальної нужди зпиводу істнуючого безробіття. Полковник Вудс, котрий стоїть на чолі тої акції, заповів, що він навязує вже як найтісніші зносини з організаціями по місцях і по місцях зачинає ліквідацію безробіття. Він каже, що нужді ізза безробіття мусить прийти кінець.

БИЗНЕС ПОПРАВИТЬСЯ.

ШИКАҐО. — На конференції представників великого промислу, яка відбулася в шикаґовськім університеті, заявили 8 представників тогож промислу, що бизнес поправиться в дуже скорім часі й зросте до небувалих досі розмірів.

Всі представники заявилися проти зниження заробітних платень і за задержання дотеперішньої життєвої стопи.

ПЮТЬ ЯК У ДОВОЄННИХ ЧАСАХ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Фредерик Гофман, котрий займається від довгого ряду літ статистикою смертних випадків ізза пиятики, твердить, що тепер пють у Злучених Державах мимо прогибіції в такій самій мірі, як пили до світової війни.

Зате є зміни під іншими оглядами. Ото зросла смертельність ізза пиятики серед жіноцтва й молодого покоління. Гофман стверджує далі, що й молодь пє тепер більше ніж у часах передвоєнних.

ДО ОБЄДНАННЯ В БОРОТЬБІ ЗА ПАЛЕСТИНУ.

НЮ ЙОРК. — Жидівські визначні діячі й організації взивають Жидів усього світа до великої протестаційної акції проти Великої Британії за те, що вона припинила дальшу жидівську іміграцію до Палестини. Жиди вважають це великим національним ударом, який хоче зліквідувати жидівські мрії про жидівську державу.

НЕ ДАДУТЬ ЗБРОЇ ПОВСТАНЦЯМ.

ВАШИНҐТОН. — Вашинґтонський уряд заборонив доставляти бразилійським повстанцям зброю й амуніцію.

ДЕПРЕСІЯ ЯК ПРОБА ХАРАКТЕРУ.

ПАТЕРСОН (Ню Джерзи). — Бувший амбасадор Двайт Моро, кандидат на сенатора зі стейту Ню Джерзи, виголосив кандидатську промову, якій прислухувалося понад 10,000 людей. Моро говорив на тему теперішньої економічної депресії. Він підніс, що теперішня економічна криза є великою пробою характеру американської нації, бо саме тепер вийде на верх, чи американський нарід є сильний і розумний тільки тоді, коли йому добре поводиться і чи він може знайти рівнож добрий вихід з такої важкої кризи, яку тепер переживаємо.

АМЕРИКАНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ В АБІСИНІЇ.

До Аддіс Абеби (Абісинія), прибула американська делеґація на чолі з Мореєм Джекобі, яка має репрезентувати президента Гувера на коронації абісинського короля. Делеґацію зустріли з великими почестями й до неї призначено наслідника престола, на знак найвищої почести.

СТАЛІН ТВОРИТЬ ЗАЛІЗНИЙ ФОНД.

Англійська преса подає, що диктатор СРСР Сталін творить у лондонських банках залізний фонд. Фонд цей зібраний головно з продажі дорогоцінностей, сконфіскованих большевиками, призначений на те, щоби на випадок упадку большевизму визначні комуністи і члени радянського уряду мали з чого жити на еміґрації. Як бачимо, Сталін оглядається на задні колеса.

САМОГУБСТВО ВЧИТЕЛЬКИ.

Учителька з Заболотова (повіт Борщів), 19-літня Зиновія Залеська, кинулася під поїзд на шляху Гермаківка-Іване Пусте. Колеса відрізали Залеській голову, тому згинула на місці.

БІДА БЕЗ ДІТЕЙ, І БІДА З ДІТЬМИ.

Як відомо, у деяких державах, де населення зменшується, як от у Франції, уряди накладають податки на старих кавалерів, примушуючи їх женитися, та збільшуючи населення, а тимчасом у Китаю, де населення так зростає, що через те в краю зростає тіснота і голод та криваві революції, уряд думає над тим, як ослабити плодючість китайських жінок. Часописи сповіщають, що новий китайський уряд видав закон про введення податків від дітей. Хто має більше дітей, той буде платити податки, а що Китайці звичайно мали і по 12 дітей, то декого цей люксус буде дорого коштувати. Населення дуже протестує проти цього закону, бо воно переконане, що бодай плодження дітей не повинно підлягати податкам і мабуть цей закон буде відкликаний. Тоті одиноким способом зменшувати населення Китаю буде старий китайський спосіб: робити що місяця революцію і розстрілювати за один день десятки тисяч Китайців. А Китайці це вміють.

БЮТЬ КОМУНІСТІВ.

„Правда" пише: „В Івановознесенській окрузі селяни напали на комуну „Перемога комунізму" і вбили 3 комуністів та спалили будинки. В Туркестані вбито керівника комуни Домбровського. Вбивників не найдено. В Курганській окрузі під Самаркандом вбито члена комуни „Праця", Сулейманова. Трох убивників арештовано і розстріляно на місці.

З ЖИТТЯ НА ЛИТВІ.

Литовський президент Сметона помилував 19 політичних вязнів, з яких 16 було засуджених на кару смерти. На Литві закінчилися маневри литовської армії, в яких взяли участь і представники німецької „райхсвери" з капітаном генерального штабу, Альмендінґером, на чолі. Литовський міністер народньої оборони влаштував для німецьких гостей величавий бенкет.

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІО.

Стація W. H. A. M., Rochester, N. Y.

В неділю, 26 жовтня, від 3 до 3,30 год. буде співати Рочестерський Громадський Хор під проводом Л. Сорочинського.

Програма: 1) Ой рано кури запіли — Ступницького; 2) Щедрик — Леонтовича; 3) Ой пряду — Леонтовича; 4) Ой дівчина Уляна — Кошиця; 5) Ой вербо, вербо — Леонтовича; 6) Заньку за головоньку — Кошиця; 7) Зашуміла ліщинонька — Леонтовича; 8) Ой піду я — Кошиця; 9) Та орав мужик — Кошиця.

Солісти: п.п. М. Юрків, Ю. Січинська, А. Кучмій і І. Головко.

ЗАСУД ПОЛЬСЬКОГО СТАРШИНИ.

Окружний суд у Львові засудив капітана Маєвського на 3 місяці вязниці за те, що в Бережанах на ювилею того міста і тамошньої гімназії постріляв голову „Стшельца" в Бережанах, Чаплінського. Маєвського зарахували слідчий арешт. Чаплінський вийшов уже зі шпиталю, одначе кулі не вийняли йому з околиці серця.

ЗАОЧНИЙ ПРИСУД НА КАРУ СМЕРТИ.

Найвищий суд СРСР засудив заочно на кару смерти б. радянського військового аташе у Стокгольмі, Соболева, за те, що він зірвав звязки з радянським урядом, відмовився вернути до Москви та прилучитися до табору Бесідовського.

ПІСЛЯ РОЗКРИТТЯ КОНТРРЕВОЛЮЦІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ В СРСР.

Радянська преса подає сенсаційні подробиці про викриту контрреволюційну організацію в СРСР. Ця організація мала свої ячейки майже у всіх радянських організаціях, а навіть у комісаріяті торговлі. Ціллю організації було викликання голоду і революції проти радвлади. Провідником організації був бувший ґенерал Разанцев, який дістав від англійської фірми „Уніон" великі суми на антибольшевицьку роботу. Вісімнадцятьом членам тої організації грозить кара смерти.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ ДПУ.

З Москви сповіщають, що політичне бюро компартії приступає до реорганізації ДПУ. Цілий ряд вищих урядовців на чолі з Менженським дістануть димісію. Ця реорганізація є наслідком того, що Сталін утратив довіря до справности ДПУ і наслідком того, що акція контрреволюціонерів ширится дальше серед робітництва. Шефом ДПУ буде іменований приятель Сталіна, Орджонікідзе.

ХОЧУТЬ НАГЛИХ СУДІВ.

Краківський Куреєр пише, що з познанських правничих кол він дістав лист, який порушує справу актів „бандитизму" у Східній Галичині. Автор листа не радить польському громадянству реванжуватися саботажі самочинно, бо це скомпромітувалоб польську державу. Натомісць цей автор радить увести в Східній Галичині наглі суди, а саме на підставі розпорядку президента Р. П. з дня 19. березня 1928.

ЗАМКНУЛИ ОСТАННЮ СЛОВІНСЬКУ ШКОЛУ.

Юґославянська преса пише, що фашистівський уряд замкнув останню словінську школу в Італії у місті Сант Якуб. Сталося це зараз по розстрілянні 4 Словінців у Триєсті.

ЗЕМЛЕТРУС В СРСР.

В околицях Сталінабаду в Таджиґістані був землетрус, який знищив сім сіл. Згинуло 175 осіб, майже 300 було ранених, а 1,200 родин лишилося без даху над головою.

СТАН ЗАСІВІВ НА УКРАЇНІ.

Радянська преса пише: Комісар рільництва УСРР Демченко заявив, що на Україні засіяно заледви 35 відсотків землі, призначеної під засів. Стан рільництва є катастрофальний. Рільничі комуни не перевели засівів, майже 70% комунальних земель лежить облогом і Україні грозить голод.

ПРИКРА ПРИГОДА МІЛІОНЕРА.

В Коберніцу на німецькім Шлеську міліонер, барон фон Коппі, полюючи на куропатви, випадково похов[з]нувся, вдарив рушницею об землю, при чому можність потягнув за курок і вистрілив. Куля вцілила його жінку, баронову, яка зараз умерла. Барон не переживе утрати жінки і сам застрілився з розпуки. Вони були бездітні і лишили 12 міліонів марок майна.

СТРІЛЯЮТЬ ДО БОЖЕВІЛЬНОГО.

У Снятині румунська прикордонна сторожа поранила Івана Викірчука, малоумного хлопця з Тишковець, у Городенщині. Як малоумний він блукав понад кордоном, не здаючи собі справи з того, що йому грозить. Пораненого Викірчука відвезено до лічниці в Чернівцях.

КОЛИ ЛАГІДНИЙ СЛОН РОЗСЕРДИТЬСЯ.

Як відомо, слон має дуже лагідну вдачу і з ним бавляться навіть малі діти та вироблять йому збитки. Але коли його розгнівати, він також покаже роги. Ось на днях у місті Поневежу на Литві стався такий випадок: Там перебувала менажерія, в якій між іншим показували слона. Слон позволяв оглядати себе людям на потіху, зі стоїцьким спокоєм приймав усякі збитки та штуки, які з ним виробляв директор менажерії, та тішився, коли діти давали йому через крати різні дарунки. Але доборець щось загнівався на слона і вдарив його залізною штабою по голові. Розлючений слон станув в обороні своєї гідности, схопив дозорця трубою і кинув ним до землі. Потім з лютим ревом кинувся на клітки, де було 5 львів, і розбив їх так, що львів вискочили аж на вулицю. Слон схопив одного медведя трубою, кинув під ноги і роздавив на смерть, хоч медвідь поранив його. Льви, опинившись на вулиці, загризли одного коня, а коли поліція вбила одного з них, льви погнали за поліціянтами, які мусіли скритись у будинках. Поліція, стріляючи крізь вікна, вбила ще трох львів, а два втікли до ліса.

ЛЯХИ ДАЛІ КАТУЮТЬ УКРАЇНЦІВ

ТА МИМО ТОГО УКРАЇНСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ ТРИМАЄТЬСЯ БАДЬОРО.

ДАНЦИҐ. — Польські карні загони в Галичині далі роблять своє огидне й криваве діло, катуючи українських людей та нищачи їх дорібок. Тепер карні загони пересунули свою криваву діяльність в інші повіти Галичини поза тернопільським воєвідством. В Тернопільщині всеж таки лишаються великі відділи польської жандармерії та уланів, які „пильнують ладу".

Та не зважаючи на страшні ляцькі знущання, українське населення тримається бадьоро, бо бачить у такому поведенню польської влади страх і неневність Поляків на українських землях. Українці готуються стати активно до виборів, щоби задемонструвати свою силу та симпатії до тих, кого Поляки вязнять та переслідують. Хоч треба признати що ляцькі чекісти значно здезорганізували передвиборчу кампанію, бо багатьох активних виборців позбавили можливости провадити передвиборчу аґітацію.

АРЕШТОВАНО БУВШОГО СЕНАТОРА.

Поляки тримають тепер в арешті 19 бувших українських послів до сойму й сенату. Тим девятнацятим є український сенатор з Самбірщини, о. Татомир. Його арештовано недавно. Влада тримає арештованих послів у берестейській фортеці так ізольовано від світа, що навіть їх оборонці не можуть з арештованими скомунікуватися.

ДАЛІ АРЕШТУЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ.

До кількох арештованих Ляхами українських священиків останніми днями прилучилися ще три. Ними є: о. Іван Пісецький з Корнева в Городенщині, о. Рибіцький з Петрова в Городенщині та о. Сохацький з Гаїв біля Львова.

Польська влада поводиться з арештованими священиками в ганебно-брутальний спосіб, стараючись понизити не лише їх людську та національну гідність, як в інших арештованих Українців, але й зганьбити їх священичий стан.

ХРУНІЯДА БЕЗ ҐРУНТУ.

Редактор католицького місячника „Нова Зоря" д-р О. Назарук, заснував нову хрунівську партію, яку назвав „Українська Католицька Народня Партія". Партія ця стоїть на ґрунті польської державности в Галичині і буде домагатися леґальною дорогою лише автономії для українського населення в Галичині. Автономія ця має бути в межах, які установлені міжнародними договорами для недержавних меншостей у чужих державах.

До головного уряду партії, крім д-ра О. Назарука, увійшло кілька жінок та д-р Микола Галущинський і дехто з найбільше покірних та угодових греко-католицьких священиків.

Поляки стрінули заснування цієї партії з великими надіями, але вона не має реальних виглядів на вплив серед українського загалу. Українські свідомі народні маси та активні одиниці тепер ще більше ворожо настроєні супроти Польщі, ніж це було раніше.

АРЕШТИ В ФІНЛЯНДІЇ.

ҐЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Поліція перевела арешти серед вищих військових. Між арештованими знаходиться начальник штабу армії та кількох старших офіцирів з ґенерального штабу.

Арештованим закидується підтримка фашистів та приготовання до державного перевороту при помочи армії, щоб установити фашистівський режим у Фінляндії. Також закидується їм організацію виловлювання комуністів та прихильників їх і відставлення їх до Росії.

ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ БРІЯНА ЗРОСТАЄ.

ПАРИЖ (Франція). — Опозиція проти міністра Брінна ізза його політики супроти Німеччини все більше зростає. Тепер почала організуватися нова політична партія, вже тринацята з черги, в якій хочуть обєднати всі націоналістичні елементи, що незадоволені мирною політикою Бріяна.

Ця партія матиме характер фашистівської партії, яка буде протиставити німецькому та італійському фашизмови — французький. Головним завданням партії має бути недопущення до перегляду мирових договорів.

КОМУНІСТИ МАСАКРУЮТЬ МИРНЕ НАСЕЛЕННЯ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — В місті Кіян, провінція Кіянгсі, китайські комуністи змасакрували 8 тисяч мирного населення. Комуністичні бандити грабують та вбивають населення, а чого не можуть з собою захопити, то те обливають ґазоліною й палять.

Влада не має тепер можливости й сили боротися з червоними бандами, бо правительственні війська ще знаходяться на північному фронті у війні проти реакційних ґенералів.

ЖЕРТВИ ВИБУХУ В КОПАЛЬНІ ЗБІЛЬШУЮТЬСЯ.

АЛЬСДОРФ (Німеччина). — Дотепер добуто з майнів 248 трупів майнерів, які загинули підчас вибуху газу в майні. Доля ще 60 майнерів, які засипані в штольнях, досі не відома й побоюються, що вони також загинули.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЛІПШЕ ПІЗНО, ЯК НІКОЛИ

В Америці видно нарешті оживлення в справі безробіття. Чи передвчасний холод, що навістив деякі околиці, чи наближаючися осінні вибори, чи знетерпеливлення довгою балачкою та нечинністю, чи всі чинники разом були причиною оживлення, тяжко певно сказати; досить, що ріжні чинники спішаться показати, що вони не лишилися позаду в сій акції.

Говорять про зараду безробіттю робітничі юнії. Залізничі юнії скликають спеціяльну конференцію для обдумання способів заради безробіттю. Говорять бизнесмени, промисловці й банкирі. Говорять ріжні громадянські й гуманітарні встанови. Промовляє наконець і уряд: президент Гувер установляє урядову комісію для акції проти безробіття.

Нема в тих усіх акціях великої гармонії. Кождий що іншого радить. Робітничі юнії думають про зменшення годин праці, щоби в сей спосіб дати можність зарібку більшому числу робітників. Банкирі говорять про оживлення кредиту, без якого неможливий рух у торговлі й промислі, без якого знова нема робіт. Уряд говорить про поширення федеральних робіт та приспішення публичних будівель. Гуманітарні установи заходяться збирати по 150,000 долярів тижнево для допомоги родинам безробітних. Не поминули навіть старого виступу проти машинерії; один міський комітет для заради безробіттю заявляє, що при публичних роботах не буде вживати заощаджуючої роботу машинерії, але буде все робити руками й простими знаряддями.

Хоча нема згоди в пропонованих засобах заради, мимо сього не можна з тої причини акції осудити. Краще, що щось робиться, якби малося нічого не робити. Навіть краще, коли робиться щось не до ладу, якби малося нічого не борити, або тільки пропонувати неможливі річи: коли починається робити річ неможливу, то се, що вона неможлива, скоро виявиться, а вияснивши се, пробуючий може почне робити щось можливе й доцільне.

Взяті разом всі ті заходи ледво зарадять усему теперішному безробіттю. Та навіть колиб сього не зробили, й тоді їх легковажити не можна, бо певній частині лиха вони зарадять.

Не можна навіть ждати, щоби американське громадянство, до вирішення такої справи зовсім не приготоване, могло зарадити сьому безробіттю. Та коли се неможливе тепер, то громадянству треба старатися, аби досвід безробіття теперішного став хочби основою для полагоджування таких безробіть у будуччині.

З КРАЇНИ ПОЛЬСЬКОГО ТЕРОРУ

(Допис, надісланий з Галичини).

Вибори і тероризування Українців.

Чим ближче до реченця соймових виборів у Польщі, тим частіше телеграми приносять нам вісти про прямо невиносимі відносини на терені Східньої Галичини. Масові арешті Українців, ліквідація культурних, громадських і економічних українських установ, замикання народних шкіл, гімназій, читалень „Просвіти", Пласту, карні експедиції війська й поліції на українські села, це буденна хроніка польської й української преси. Однак не все дістається на шпальти преси. Бо крім строї цензури преси, телеграм та листів, польські власти ізолювали головне місто Галичини, Львів, від провінції і тим унеможливили збирання інформацій про сучасний стан на провінції. Міжтим зорганізовані карні експедиції поліції та війська нападають неначе Гуни на українські села, нищать майно селян, побивають населення, при чому не рідкі є випадки вбивств не тільки селян, але й священиків та інших місцевих інтелігентів. Стероризоване населення втікає перед карними експедиціями до лісів, як за татарських часів, залишаючи своє майно на поталу грабіжників.

Польські репресії мають бути, як підкреслює польська преса, відповіддю на масові підпали збіжевих зборів поміщиків та польських кольоністів, що мали місце в останніх часах. Ті то підпали приписують акції „Української Військової Організації", хоч ні в одному випадку це не було стверджене судовим слідством.

Тому подавання як причини репресій — підпалів має закрити дійсну їх мету: стероризувати українське населення з огляду на близькі вибори до польського сойму. Бо коли акти саботажів являлися ділом української підпільної організації, то в ніякім випадку не є оправдані репресії супроти широких мас зовсім невинного населення. На сторінках польської преси найшовся всього один критичний голос, що у статті „Своєрідна пацифікація" (Дзенік людови", 2. IX.) так окреслює нинішні події в Галичині: Принимаючи, що саботажова акція є ділом УВО, автор завважує, що „з огляду на джерело саботажової акції, реакція польської влади повинна тому бути скермована в одним напрямі, а се проти елементів, що групуються в УВО, або що з тою організацією співділають. Міжтим влада розпочала акцію в той спосіб, що в наслідках своїх вона обняла ціле українське громадянство. Замісць спаралізувати УВО, паралізується українську суспільність. А всеж влада сама підкреслює, що широких мас українських не можна утотожнювати з елементами зпід знаку УВО, коли тимчасом розвязування гімназій та численних українських інституцій вдаряє в суспільність, є водою на млин УВО тому, що посилює позиції тої організації в очах українських мас. Як зі всіх сторін краю нам доносять, заховання поліційних та військових відділів на селах супроти цілковито спокійного та невинного населення є того рода, що того в ніякому випадку не можна назвати пацифікацією. Треба зліквідувати саботажистів, а не давати їм нового поля до попису".

II. Вбивство бл. п. Головінського.

Перед 2-ма днями принесла Польська Агенція Телеграфічна повідомлення, що провідник Української Військової Організації в Східній Галичині, Юліян Головінський, був застрілений поліцією, коли намагався втекти. Міжтим у колах українських панує переконання, що цілий комунікат є фінгований, та що поліція застрілила Головінського після згори уложеного пляну. Подібний випадок був уже перед кількома літами, коли то українську ділянку, Басарабову, польська поліція тортурами вбила, заявляючи, що денатка повісилась; пізніще переведене слідство українськими оборонцями виказало, що самогубство було виключене, тимбільше, що лікарські оглядини ствердили криваві рани на цілім тілі від побоїв поліції. Що подібне мало місце і з Головінським, вказують на те між иншим останні карні експедиції в Галичині, коли то десятки людей побивають до смерти та вбивають без ніякого суду. Такі методи поборювання противників стосують зрешто Поляки і між собою, а знаний голосний перед кількома літами факт „зникнення" ген. Загурського, особистого противника Пілсудського, стане у відповідім світлі й вбиття Головінського. З огляду на величезне обурення українського населення та зацікавлення палати українських адвокатів, можна надіятися, що внедовзі вбивство Головінського буде в подробицях висвітлене.

III. Польські карні експедиції.

Дня 22. вересня, в год. 11-тій передполуднем, до повітового містечка Бережани, тернопільського воєвідства, приїхало фірами 200 поліціянтів. У годині 12. в полудне перевела поліція ревізії і демолюції в слідуючих українських установах: в читальні „Просвіти", щадничо-позичковім Т-ві „Надія", українській гімназийній бурсі, в українськім касині „Беседа" і в „Союзі Українок", в „Рідній Школі" і в „Народнім Домі", в Повітовім Союзі Кооператив та в канцелярії адвоката д-ра Бемка.

Перебіг ревізії і демоляції виглядав так: Зірвано підлоги і повалено печі, порубано на дрібні куски всю обстанову, знищено всі образи й портрети, заслони на вікнах і дверях, побито зеркала й всякі ужиточні предмети. Повивалювано двері з одвірками й вікна з футринами. Знищено всі товарі в склепі Народного Дому й у повітовім Союзі Кооператив. В помешканнях всіх вище згаданих інституцій осталася як свідок поліцейської руйнації лише одна велика купа грузів.

Людей, яких поліція застала в згаданих інституціях, на час руйнування задержано в одній кімнаті, де їм переведено особисту ревізію, при чім вкрадено п. Пришляківній сто золотих, а іншим понищено одежу. В третій год. пополудни закінчено ревізії і демоляції; задержаних, між якими були: п. Пришлякова, А. Крамарчук, О. Сендецький, С. Кудрик, Зугаєвич, И. Пеленський, Е. Смулка, Майданюк, Якимів і багато інших, побито кольбами й випущено на волю, ніде нічого не знайшовши. В Бурсі побито всіх учеників і разом з настоятелем, проф. Бойковичем, переведено до магістратської тюрми в Бережанах. Та вже слідуючого дня їх випущено.

Дня 23. вересня ранком карна експедиція перейшла з Бережан до села Лісники, де знищено всі мешкальні доми й побито до смерти людей. Двох не вспіло навіть висповідатися, третього перевезено до шпиталя. Дівчину вбито багнетом; багато людей покалічено. Поліція не найшла ніяких недозволених річей, чого доказом є, що ані одного чоловіка не арештовано. В другій год. пополудни поліція вернула до Бережан і почала ревізії і демоляції по приватних мешканнях українських громадян. В дальших днях поліція по ночах нищила мешкання, била й калічила українське громадянство в місточку, а в день робила це саме по селах.

Такий стан триває до сьогодня по всіх місточках і селах. Карні експедиції лишають по собі криваві сліди: трупів і калік. Шпиталі переповнені людьми з поломаними кістьми. В повіті підгаєцькім в селі Семиківці замордовано священика; у Золотій Слободі побито людей на смерть. Цілі околиці опустіли: люде, відрікшися свого майна, поховалися в ліси і дебри.

Польські часописи провокують дальше, подаючи фальшиві вістки, будьтоби ревізії приносили багато обтяжуючого матеріялу. Подібні вістки принесла польська преса про вислід ревізій у повіті бережаньким, що, розуміється, є брехня.

Польській владі не хочить о ніяке відкриття тайної організації, лиш о підготовлення грунту до виборів.

ГОЛОСИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕСИ.

PROVIDENCE, R. I.

("The Sunday News-Tribune," Providence, R. I., October 19, 1930).

MASSACRES TO BE PROTESTED BY UKRAINIANS.

A mass meeting of Providence Ukrainians to protest against massacres of Ukrainians in Galicia will be held next Sunday at 3 p. m, in Unity Hall, Potters avenue and Ocean street.

Dr. Myszuha, editor of the Ukrainian Daily Liberty, official organ of the Ukrainian National Association, will com from Jersey City to address the meeting. William Recrut of Providence will preside and Harry Boluch, also of this city, will be another speaker. There are two branches of the Ukrainian National Association in Providence.

The local meeting was called in compliance to the following telegram from a Ukrainian delegate in Prague to the Daily Svoboda (Liberty): "Polish government perpetrated terrible massacres of Ukrainians in Galicia. Outrageous charges of police and cavalry are destructing to the ground Ukrainian educational institutions in Ukrainian villages and towns, national homes, schools, public libraries and other Ukrainian organizations and co-operative associations.

"Ukrainians of all classes, peasants, intelligenzia and priests are being brutally and heartlessly assaulted. Numbers of people are being flogged to death and greater numbers of thousands are being arrested. We need immediate help. It is imperative that a mass meeting be called so that an effective protest may be made.

"A delegate of campaign union of Ukrainian national parties in Galicia."

В. Будзиновський.

КРОНПРИНЦ РУДОЛЬФ

Леся Мартовича.

(2)

— Коби наш батько, наш цісар знав, як ми терпимо і як над нами знущаються, то зараз инакше було би! Але до него нема приступу. Пани обсіли його, тай обріхують. До него не пускають нікого такого, що йому сказав би правду.

Сміливіші селяни додавали:

— Але нехай по смерти старого цісаря стане його син, кронпринц Рудольф, то панування панів скінчиться. Народови зараз лекше стане.

Надія на Рудольфа мала своє жерело в поголосках, що цісарський син польську шляхту чогось то недолюблює. Ту надію ще більше скріплював звісний факт, що Рудольф не жив відірваний від світа, але подорожував і гуляв поза опікунчими крилами свого батька. Рудольф стрічався і балакав з найріжнішими людьми, мав нагоду читати всякі газети, отже міг знати щось більше, як його батько, що жув у дібранім окруженню і читав лише редаговану для него газету „Фремденблят".

— Польські пани кронпринца ще не обсіли, отже він може знати і мабуть вже знає, як то ті пани над його народом збиткуються. Нехай лиш стане цісарем, то пануванню шляхти і хлопській недолі зробить кінець.

Ось така політична фільософія і такі міркування українського селянина зродили в наших народних масах думку, що поки жиє Франц Йосиф, треба терпіти, бо аж його син Рудольф виведе народ з тої польсько-панської неволі. Всі надії поправи своєї долі народ звязав з особою кронпринца Рудольфа. Чим темніщий був який кут, тим ті надії були сильніщі. Як мож було дивуватися темним селянам, коли й велика часть української інтелігенциї добачувала в Рудольфі ворога польської шляхти і симпатика українського народу?!

В 1889 році урядові телеграми з Відня рознесли вість, що престолонаслідник Рудольф застрілився. Окрім сеї урядової оповістки про смерть Рудольфа кружляли ще всякі иньші „вісти", бо одночасно з трупом Рудольфа з його мисливського замку вивезли трупа його любки, дівчини з мадярського аристократичного роду. Виходило би, що коли дівчина завагітніла, то Рудольф, бачучи неможливість подружа з нею, застрілив її і себе. Інша вість казала що Рудольфа застрілив брат звеленої ним дівчини. Дехто казав, що коли Рудольф заливався з приятелями, між ними прийшло до сварки, в якій хтось фляшкою розчерепив Рудольфови голову. Такі і всякі инші „правдиві вісти" кружляли про смерть одинокого сина Франц Йосифа.

Українське селянство Галичини і Буковини в смерть Рудольфа взагалі не вірило. В голові селянина не могла помістити ся гадка, що цісарський син взагалі може застрілитися. Ще менше, на думку селянина, було можливе, щоби до такої особи хтось важився стріляти. Чим чоловік менше інтелігентний, тим більше поясняє собі ріжні питання і розвязує загадки в напрямі своїх бажань і надій; потопаючий все що хоче мати якесь стебло ратунку. Всі надії на поправу своєї долі селянин звязав з особою Рудольфа, отже йому то дуже тяжко було увірити, що пропала послідна надія, бо той грядущий спаситель помер. Колиж про ту смерть ходили ріжні суперечні вісти, ще й сам цісарський двір окутав ту династичну трагедію такою таємничістю, то неосвічений ум міг подумати собі, що взагалі всі вісти про смерть кронпринца не є правдиві. Ось чому українській селянин в смерть Рудольфа не вірив. Той селянин мудрішкував далі так:

— Коли урядово голосять і всі газети пишуть, що Рудольф вже похований, а він безпечно ще не вмер, то він або кудись втік і ховається перед своїми ворогами, або ті його вороги вхопили його і держать в своїм скритку.

На думку нашого селянина тими ворогами Рудольфа були польські пани, котрі боялися, що він або в своїх розмовах з батьком отворить йому очи на се, що в нашім краю діється, або, як сам стане цісарем, возьме панів у шори. Отже одні наші селяни думали, що Рудольф ховається перед польськими панами і жде на смерть батька; другі думали, що Рудольфа захопили і вязнять польські пани.

Думка, що Рудольф був приятелем українського селянина, так загніздилася в головах наших людий, що вони ту вифантазували любов перенесли також на його жінку, вдову Стефанію. Наш народ не знав, що Рудольф ту свою жінку дуже скоро покинув, та що се лиш держано в тайні, щоби не було скандалу. Коли розпочалася масова еміграція до Канади, люди загально говорили, що то Рудольф, котрий не може явно зробити нічого в користь народу, висунув свою жінку. Люди казали:

— То невістка цісаря закупила в Канаді великі простори земель, щоби народ мав куди втікати від нужди і зпід ярма польських панів.

Отсю віру, що кронпринц Рудольф не вмер, але десь укривається, або укривають його польські пани, бо він хоче помогти народови, Лесь Мартович схарактеризував сфінгованою промовою українського посла в галицькім соймі. До сего Мартович дуже влучно вибрав посла Окуневського, котрий в своїй політиці дуже часто грішив дитячими наївностями. З тої промови переповідаю лише ті уривки, які я затямив.

Засідання галицького сойму.

Маршалок (президент сойму) граф Станіслав Бадені стукнув тричі булавою і гукнув:

— Посел Окуневскі ма глос!

Окуневський встає і зачинає:

— Висока палато!... Мотто...

Якийсь посол, польський шляхтич, нахилився до свого сусіда, штовхнув його ліктем в бік і питає:

— Цо то єст мотто?

Окуневський, що хвилю вдивлявся в стелю, деклямує:

— Вітер віє, повіває,
Березу колише,
Кронпринц Рудольф із Канади
Дрібне листе пише.
Пише листе, починає,
Здрібна промовляє...
А наш нарід за кронпринцом
Сльози проливає...

Бесідник знов очи впялив у стелю. Між шляхоцькими послами заднервована, на гали мертвецька тишина. Бесідник відриває очи від стелі і зачинає наново:

— Висока палато! Мов грім з ясного неба впала на нас неожиданно страшна, серце роздираюча вість, що наш наслідник престола, що наша надія, що наш найясніщий кронпринц Рудольф помер та що він вже... не живе! Мої панове! Чи правда се? Чи він справді помер? Чи маємо, чи ми годні повірити? Ні! Нікол'и! На се, що наш найясніщий кронпринц ще не вмер, маємо найріжніщі, посередні і безпосередні докази. „Вокс популі, вокс деі", мої панове.

Посол шляхтич питає на вухо свого сусіда:

— Цо он повєдзял?

Бесідник говорить далі:

— Голос народа, то божий голос! Як народ каже, що кронпринц Рудольф не вмер, то він не вмер!... Не вірите? Очевидно! Бо вам думка нашого народу і сам народ все були осоружні, все були байдужі. Але я вам докажу, бо маю й безпосередні докази. Ось вони...

Вдивившися хвилю в стелю, бесідник тягне далі:

— Ось вони... В Задубрівцях є млин, в котрім то млині невмелем старим звичаєм меле жито, меле пшеницю. А люди сидять і старим звичаєм своїх предків терпеливо ждуть. Щоб не скучно було, вони балакають, розказуючи байки, казки, приповідки... Аж тут, не знати відки, неначе з неба впав, перед ними стоїть жебрак. Поклонився чемно, поздоровив людий і питає: „Що у вас чувати, люде добрі? Як вам тут живеться?"

— Мої панове! Чи се справді був жебрак? А як то не був жебрак, то хто він був? Він питав, як людям живеться. Хто, мої панове, нині журиться долею українського народу?! Так питати міг тільки сердечний батько народу. Тим бутьбоби жебраком був безпечно не хто иньший, як сам найясніщий кронпринц Рудольф!

— Чи вам потрібні ще які докази? Маю їх. В селі Микушині є коршма. Одна з тих, які ваша злоба на згубу нашого народу розсіяла по цілій нашій землі. В тій коршмі, як в коршмі. Люди сидять і пють, курять люльки тай балакають. Коли вони так пють, людськи курять і балакають, двері рип, тай входить якийсь панок. Підійшов до гуртка, повів оком по всіх, показав рукою на найближчого богача і найчеснішого газду в селі, тай каже:

„Ти... злодій!"

— Мої панове! Хто втяв би таку штуку, щоби між чесними газдами пізнати злодія? Таке міг би тільки один кронпринц Рудольф... Гадаю, що й вам більше доказів не треба.

— Мої панове! Ви, у вашій злобі все робили і робите українському народови наперекір. І тепер ви так зробили. Ви нашого найясніщого кронпринца Рудольфа сховали... Не ховайте його! Віддайте нам дороге життя його!... Бо він не вмер. Він живе... бо кажуть, що ходить.

Тепер бачу, що я дуже коротко передав Мартовичеву композицію. Хибують головно ріжні смішні аргументи, якими бесідник доказував, що Рудольф не вмер. Може хто з товаришів Мартовича затямив собі иньші уривки тої промови. Нехай ними доповнить се, що я подав. Не зле було би, як би хто пригадав собі і списав оповідання Мартовича про страшний суд на Сафатовій долині. Я за сю роботу не беруся, бо тямлю ще менше, як про Рудольфа.

(Конець).

Бараболяк хвалиться, що навіть при найбільшім зимні спить при отворенім вікні.

Товариш йому на те: Це неправда. Вчора вночі переходив я попри твою хату, а вікна були позачинювані.

— Абож учора було найбільше зимно? — відповідає чванько.

Польський терор у Галичині.

(Передрук з „Діла").

РЕВІЗІЇ В ГАЛИЧІ.

Дня 26. вересня ц. р. переведено ревізію у голови філії „Краєвого Т-ва Опіки над Молодю" й опікуна пластового куріня в Галичі, п. Івана Коркчинського. Шукали за „паперами" у звязку з ліквідацією Пласту. Нічого компромітуючого не найшли. — Тогож дня переведено ревізію у приватнім мешканні звязкового куріня в Галичі, п. Дейнеги, а опісля в домівці Пласту та в місцевій читальні „Просвіти". При ревізії забрали декілька п. п. книжок, книгу протокольну і діловодчу, а в читальні мапу України.

РЕВІЗІЇ У ВОРОХТІ.

Повідомляють, що 26. вересня місцева поліція перевела у п. Мочерняка Василя ревізію під замітом його приналежности до УВО. Шукали за якимись листами зі Львова, „бровньов" і т. п. По двогодинній ревізії не знайшовши нічого підозрілого, забрали тільки книжку п. з. „На дні озера" Д. Шекерика до перегляду, чи принадково „не завера она яких знамион антипаньствових". Опісля перевели також ревізію у його брата Івана Мочерняка і також не знайшли нічого.

ЗБАРАЖЧИНА.

ПАТ повідомляє, що в звязку з пацифікаційною акцією поліція перевела 26. вересня ц. р. ревізію в громадах збаражського повіту: Нове Село, Шельпаки та Сухівці. Найшли нібито обтяжуючий матеріял, як зброю, нелеґальні видавництва і т. д.

СТАРИЙ САМБІР.

У Старому Самборі перевела поліція ревізію в ночі на 26. вересня ц. р. Арештували: Дм. Вовчика, абс. гімн., Добрянського Мик., різника, Льва Кузева, уч. 8. гімн. кл., Федоровича Ів., ковальського челядника, Вербицького Богдана уч., Сольчанина Костя, кооп. помічника. Ревізії перевели у дир. кооперативи Мацевки М., Калістрата Добрянського, ст. фільософії, Теофана й Мих. Волосянського й у інших.

МИКУЛИЧИН.

У Микуличині перевели ревізію 26. вересня ц. р. в чит. „Просвіти" на Поломистім і в голови чит. Леся Мироняка та в голови кружка „Р. Ш." Федя Мироняка. Крім того були ревізії в о. Луцева й Ант. Ляхоцького. В домі останнього є тепер чит. „Просвіти" та останки врятованого з пожежі інвентаря й бібліотеки. Дім читальні „Просвіти" в Микуличині підпалили ще 18. серпня. Ревізія була теж у Василя Домашевського, справника погорілої кооперативи „Верховина" (вдруге) і склепаря кооп. Мик. Домашевського.

ПО ІНШИХ МІСЦЕВОСТЯХ.

В Рогатині арештували ученицю 8. кл. гімн. Ольгу Величко під закидом кольпортажі „Сурми". — В Мозолівці (пов. Підгайці), як повідомляє ПАТ, найшли нібито в чит. „Просвіти" та кооперативі богато попелу зі спалених паперів. — У Зарваниці в кооперативі та у Вишнівчику в о. Чолія найшли буцімто стрільний порох. — У Кугаєві біля Львова арештували Мик. і Гринька Байдів. Їм закидають підпал двох стирт збіжжа рим.-кат. капітули. — В Бібрці арештували під закидом підпалу стирти конюшини Скарбківської Фондації Теод. Костельника.

Дня 24. вересня село Чернилів Руський (пов. Тернопіль), де живе арештований 19. вересня ц. р. б. посол Кунько, окружили теребовельські улани, в чотирох місцях уставили машинові кріси, щоби ніхто не втік. Потім скликали на громадський майдан усіх громадян з жінками та дітьми, відлучили всі діти нижче 13 літ також Жидів і Поляків, а Українців усіх поголовно били нагаями. На село наложили контрибуцію, 300 зол. Село зібрало ті гроші між українськими громадянами до двох годин і вручило команді відділу уланів, стаціонованих у Бірках Великих. Крім того село під загрозою дальших побоїв і підпалу мусіло дати: 10 сотнарів вівса, 6 фір соломи, 3 фіри сіна, ввесь цукор і риж, що був у кооперативі. Жінки мусіли зробити пятьсот пирогів і доставити до Бірок Вел. У Чернилені Руськім підпалів не було. Селяни скриваються по лісах.

У Ходачкові Малім арештували Антона Недошитка та Яцка Стахова. Їм закидають, що в коршмі на годину перед пожежею фільварку Ліндера говорили, що фільварок згорить.

У Гранках-Кутах побили 24. вересня ц. р. м. ін. Михайла Вітрового. Казали йому „тоmаш за Ще не вмерла Україна", а за кождим пятим буком мусів кричати „нех жие Польска!" „нех жие Пілсудскі!" В тімже селі викрутили одному господареві руку, тому, що добровільно не хотів покластися на землю. Селяни не подають чисел поліцаїв, тому позви утруднені. При переводженню ревізії обдирають стріхи, скидають дахівку (в Юревича в Волчатичах), перерізують снопи, та перемішують з іншими родами збіжжа (у Саляка Михайла, Вербовських Гловацьких), муку, цукор, крупи і т. п. висипають усуміш.

Відставили до вязниці в Бережанах: Асаф. і Ст. Хрущів і Дм. Ониськова зі Сугрова та двох селян під замітом підпалу стирт у Суґрові й Вербиці.

ПАТ повідомляє, що поліція уладила облаву за тими людьми, які з ліса у Васючині стріляли до вартівників і вбили німого пастуха Ловчина. Поліція придержала в тім лісі 17 людей.

КАРНА ЕКСПЕДИЦІЯ В ШВЕЙКОВІ.

В дні 24. вересня в год. 6. вечором заїхала до нашого села Швейкова (повіт Підгайці) поліційна експедиція. Вже цілий день був страшний переполох. Люди ходили по вулицях, не беручись до жадної роботи. Виглядало, наче би зближався страшний суд. Перед вечором майже всі мешканці-Українці села лишили свої хати і повтікали на поля та в ліси. В селі запанував крик та плач дітей. Страшний вид. Вкінці явилася сподівана експедиція. Перед громадською канцелярією стояли: о. Врубель, лат. парох, п. Павло Микитин, зять о. Р. Фіцаловича, студ. прав та війт (Поляк). Карна експедиція зачала урядувати. Побиті: Петро Боднар і Павло Микитин так, що годі описати. Тепер Микитин лежить важко хорий. А сталося це без найменшої причини, без жадного протоколу, без слова запиту. Опісля пішли по селі. Насамперед набили дівчину Блек Антошку і в хаті вибили вікна. Відтак кинулись на кооперативу і читальню „Просвіти". Знищили ціле урядження виставової салі, поломили лавки, подерли куліси, словом: все, що було, сталось купою сміття; в кооперативі перемішали все горі ногами. Всі вікна і двері поломані на дрібні кусники. Дальше здемольовано обстанову в хаті Теодора Качана, Грина Скірця, Олекси Скірця, Гриня Костева, Василя Хомяка, Теодора Смаля, Василя Мормана й Василя Дутки. Жінку Василя Дутки, яка лежить у пологах, побили, також само побили жінку й доньку Гриня Костева. З наведених мущин нікого не били, бо всі повтікали ще заздалегідь. — Зазначується, що це найсвідоміщі селяни. При цьому треба додати, що в селі ані теж в районі села не було жадного випадку „саботажів" ані жадних протидержавних виступів. А названі селяни не мешкають при купі. До того село політично зовсім спокійне.

Село обняте страшним жахом і не береться тепер до роботи. Люди надслухують, чи ще не йде карна експедиція і ночують по полі та по лісах. Яка мета такої експедиції?

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Член Союза згинув під трамваем.

Член братства св. Андрія Первозванного, 48 відділ УНС в Плейнс, Па., Іван Семенчук, вертався з мітинґу відділу в неділю 21 жовтня 1930 року. По необережности попав під ваґон трамваю, який убив його на місци.

Отак смерть не чекає ніколи, а хватає людей, де тільки здибає їх. Про це повинні памятати Українці й коли не хочуть лишити свої родини без цента грошей по своїй смерти, мусять приступати до УНС.

Йосиф Кривий, секр. відділу.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Передвиборчі збори в републиканськім клюбі.

Заходом Українського Републиканського Клюбу (46 Ст. Маркс Плейз) відбулися в суботу, 18. жовтня, передвиборчі збори.

На збори, на які зявилося поважне число людий, а якими проводив голова клюбу, д-р Андрій Борак, прийшло кількох кандидатів на ріжні федеральні, стейтові й міські уряди, як Едвард Е. Спафорд, кандидат на конґресмена з 14. дистрикту; кандидат на становище асемблімена Пелі та асемблімен Лефковиц.

Представляючися зібраним американським горожанам українського роду. Спафорд давав перебіг історії України, щоби доказати, що він добре обзнакомлений з українськими проблемами.

Пелі представляв, як асемблімен може помогти своїм виборцям та в яких справах до нього треба відноситися.

Асемблімен Лефковиц говорив більше про других як про себе. Він представляв сьогорічного републиканського кандидата на уряд стейтового губернатора, Чарлза Тотела, його заслуги для прочищення нюйорського стейту з ґрефту й корупції.

Далі говорив Джеймз Ла Сал, підчеркуючи свої досвіди з політичним життям Українців в старому краю й Америці. Він важжає Українців людьми, добре розбудженими політично.

Від жіноцтва промовляла пані Карпентер.

По українськи говорив Омелян Ревюк, який звертав увагу на потребу участи Українців у політичному життю Америки, та чому ся участь має бути як найчисленніща й після яких засад вона має поступати. Треба брати участь у політичнім життю краю, в котрім ми живемо, бо в політиці рішаються справи, від яких залежить наш добробут. Коли ми не беремо участи, ми осуджуємо свій нарід, як народ, політично невироблений. З таким народом ніхто не числиться. Треба в політиці виступати чесно за тою партією, котра нам промовляє до переконання, та кермуватися засадами справедливости й чесноти, бо, кермуючися иншими засадами, не можемо відтак закидати другим людям, що вони не обстоюють справедливости для нас.

Гр. Дмитро Галичин, лідер републиканського клюбу, представляв, чому американським горожанам українського роду в стейті Ню Йорк треба станути тепер за републиканською партією. Демократична партія, говорив бесідник, наскрізь скомпромітована. Корупція пересякла аж до судів. Де люди ждуть заради на всякі зловжитки, там находять тільки приятелів ґонменів, ґрефтярів і надуживачів влади. Провідники партії, від яких ждали заради на сі речі, нічого в тій справі робити не хочуть, щоби не пошкодити демократичній партії. Супроти сього не лишається нічого иншого як прочистити уряд від сеї партії. Доперва тоді, як вона прочиститься з ґрефтерів, доперва тоді вона моглаби заслугувати на довіря народа.

На салі зявився д-р Василь Борак, котрий того дня повернув був на кораблі „Америка" з Европи. З огляду на те, що він був наочним свідком жорстокої розправи Поляків з українським населенням Галичини, предсідатель покликав його, щоби він подав зібраним свої враження. Хоча пора була вже спізнена, д-р Василь Борак став змальовувати те, що він бачив на власні очи й чув на власні вуха в рідним краю. Станули перед слухачами страшні сцени дикого знущання Поляків. Нищення економічне. Дика гулянка салдатів. Варварські знущання стшельцуф над безборонними старцями, дітьми, жінками. Сцени, гідні Татарів і Гунів. Бесідник деколи задержувався: навал чувства до його серця був такий великий, що йому в горлі голосу не ставало. До того говорив він без записок і без приготовання. Він сподівається зібрати разом усі свої враження, впорядкувати їх та виголосити ширшій громаді відчит у найближчій будуччині.

Гр. Дубас, промовляючи під враженням промови д-ра Василя Борака, закликав людий до збільшення жертвенности на старий край, головно на цілі Військової Організації.

На сьому предсідатель закрив збори.

Д. Г.

Шотляндець і Американець розмовляють на тему, що в них надзвичайного.

— У нас — каже Американець — у Бофало живе жінка така велика, що перший сніданок доходить до її жолудка щойно при обіді.

— А в нас — відповідає згірдливо Шотляндець — живе жінка така велика, що коли перемочить ноги в січні, починає пчихати щойно в липні.

Судя: Ваша жінка хоче розвестися з вами, бо каже, що ви іґноруєте її.

— Це неправда! Я по цілих днях не бачу її, то як можу іґнорувати її?

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

МЕНЧЕСТЕР, Н. Г.

На боеву акцію.

З розпродажі „Сурми" зібрано $3.70. З зарядженої о. Черепаняком колекти в церкві прийшло $8.38. На парохіяльнім пікніку зібрано $8.55. З розпродажі книжок $5.

Жертвували по $1: Н. Медвідь і М. Костина.

Разом вислано до Обеднання $25.63.

П. Кухар.

ГЕМТРЕМК, МІШ.

Для УВО.

Заходом Товариства ОДВУ ч. 4 в Гемтремку влаштовано пікнік, з якого дохід рішено призначити на боеву акцію. Пікнік, який відбувся дня 3 серпня, не дописав, бо парохія заповіла свій пікнік. З пікніку було чистого доходу $16.36.

Жертвували на УВО: О. Курочка $10, А. Прибила $3, А. Гладжун 50 ц., М. Боднар 25 ц. П. Ганчин зложив передплату $1; з продажі книжок і „Сурми" було $10.85. Разом вислано до Обеднання $42.16.

Д. Рубаха, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З весілля на боеву акцію.

На весіллю громадян Івана Мартинова й Олі Кузьма не забуто згадати поневолений і скатований наш рідний край. Громадянин В. Фурило перевів збірку і зібрав $12.50, які передав гуртокови О. Д. В. У. Гурток переслав її до Обеднання, бо воно завжди висилає точно жертви на ті цілі, куди призначено. Гурток наш, який міститься в Народнім Домі при 6 ул., взиває всіх прихильників революційної боротьби складати при всіх нагодах на дальшу боротьбу. Хай Польща знає, що американські Українці не дадуть загибати нашим братам в краю.

Н. Новак.

ДІТРОЙТ, МІШ.

На УВО.

Зложили по $2: М. Присташ, Й. Масляк і П. Данчишин.

Збірку вислано до Обеднання.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Лемки на дальшу боротьбу.

На хрестинах в домі нашого шановного громадянина Петра Гусака чесні гості не забули при гарній забаві й за горе в рідним краю і на зазив М. Гусака і Г. Порциняляка зложили по $1: П. Гусак, М. Гусак, Г. Порциняляк, М. Масляк, О. Купаравий, А. Симратович; по 50 цнт.: В. Карбиничак, Н. Чибіяк; по 25 цнт.: Катерина Пирожак, Т. Чибіняк, І. Раєвський, А. Тарковський, І. Вий.

Підписаному дали вислати і він додав 50 ц. і вислав разом до Обеднання $9 для УВО.

М. Клюсик.